

משלי פרק ו

- (כו) כִּי בְעַד אִשָּׁה זֹנָה עַד כֹּכַר לָחֶם וְאִשָּׁת אִישׁ נַפֶּשׁ יִקְרָה תְּצוּד:
(כז) הִיחַתָּה אִישׁ אֵשׁ בְּחִיקוֹ וּבִגְדָיו לֹא תִשְׁרַפְּנָה:
(כח) אִם יִהְיֶה אִישׁ עַל הַגְּחָלִים וְרַגְלָיו לֹא תִכְוִינָה:
(כט) כִּן הֵבֵא אֶל אִשָּׁת רֵעֵהוּ לֹא יִנָּקֶה כָּל הַנִּגְעָה בָּהּ:

ביאור הגר"א - משלי פרק ו פסוק כו

כי בעד אשה זונה עד ככר לחם זהו נגד התאוה והיא היפוך התורה כמ"ש למעלה (פרק ב פסוק יט) כמ"ש במדרש עד שאתה מבקש שיכנס תורה לתוך מעיך בקש שלא יכנס אכילה ושתיה לתוך מעיך ולכן אומר שבעד אשה זונה יבא עד ככר לחם כלומר שלא יהיה יודע אפילו הלכה אחת שלחם הוא התורה וכמ"ש בגמרא עתידה אשה שתקח ככר של תרומה ותלך לבהמ"ד ותשאל אם טמאה אם טהורה ולא יהיו יודעין.

ואשת איש הוא החמדה שהוא אשת הרע הידוע הנקרא איש. נפש יקרה תצוד שהיא היפוך המצות והיא נצרכת קצת, לכן אומר אפילו הנפש יקרה שהוא בעל תורה ויראה הוא מציד במצודתה שמראה לו שהיא נצרכת לישוב העולם ולעבודת ה' וטוב תורה עם דרך ארץ.

ואמר "נפש יקרה" כענין "במצותיך תרדוף נפשי" ואמר "יקרה" כי התורה יקרה היא מפננים וכל חפצים לא ישוו בה. וכתבתי למעלה שהאדם רודף אחר ההבלי עולם מחמת ב' דברים או שהוא צריך לזה מאוד או מחמת שהוא דבר יקר מאוד ואינו בנמצא ודרך להתכבד בדבר יקר.)

ונלע"ד שלכך תרגום של כבוד "יקר" ואינו בעולם דבר הצריך יותר מן הלחם שע"ז יחיה האדם אומר שבעד אשה זונה עד ככר לחם. ונגד היקר אמר ואשת איש נפש יקרה תצוד. כי לזה החפץ חיים אשר רצונו בתענוגי עולם איני יכולה לצוד אותו כי רצונו להיות בהשקט ובתענוג. וזה הרודף אחר החמדה השקט לא יוכל. אך אותן הרודפין אחר הכבוד מאנא מכבודותא או בתים נאים הוא רודף אחר החמדה. לכן אומר נפש יקרה תצוד:

ביאור הגר"א - משלי פרק ו פסוק כז

היחתה איש אש בחקו ובגדיו לא תשרפנה - העניין כמ"ש למעלה (פרק ד פסוק כו) ובפירוש על שיה"ש (פרק ה פסוק ג) בארוכה שיש ב' מיני מדות: א' אותן הנולדים עמו בטבעו והב' אותן שהורגל א"ע, והמדות הן נקראים בגדים כמשחז"ל מדו כמדתו. וז"ש חז"ל איזהו ת"ח שיכול להפוך חלוקו ללבשו כדרכו והיינו להרגיל המדות ולהעמידן לפי התורה ושיהיו דרכו וטבעו ממש אף שהיה טבעו בהפוכו ואותן הנולדים עמו נקראין בגדיו ואותן שהורגלו נקראין רגליו (ונעל"ד הטעם ע"פ סוד שהמדות הן סוד תק"ד (תיקוני דיקנא) י"ג מדות וזה סוד הוד והדר לבשת והדרת פני זקן הדרת פנים זקן

והן ב' ט' תיקונים דזעיר אנפין וי"ג דאריך אנפין. ודזעיר אנפין הן אותן הנולדים עמו והוא בסוד הבטחון ט' דרגין שבו ולכן נקראין בגד שהוא גימטריה ט' אבל דא"א הן י"ג דאבא ואמא ב' מזלות חסד ונקא גימטריה רג"ל ע"ב קס"א והבן) וזהו היחתה איש אש בחקו הוא נגד המחבק חיק נכריה שהוא התאוה שהוא בפנים בביתו לכן אמר "בחקו". ובגדיו לא תשרפנה הן אותן המדות הנולדים עמו אבד אותם מחמת שהורגל למלאות תאותו ומכ"ש שלא ישבר מדותיו וטבעו להרגיל א"ע מדות טובות, שהוא רוצה למלאות תאותו ולזה צריך שבירת תאותו, ולא ישאר בו מאומה לכן אמר "תשרפנה:"